

WERNISAŻE

Działalność morską Polaków w okresie 1918-1945

Główna ekspozycja stała CMM, prezentowana w Spichlerzach na Ołowiance, od kilku lat jest systematycznie przebudowywana, a wchodzące w jej skład tematyczne wystawy otrzymują nową aranżację i wzbogacane są o nowe ekspozyty. Kolejna, poświęcona działalności morskiej Polaków w latach 1918-1945, została uroczystie otwarta 2 kwietnia przez Marszałka Senatu RP pana Bogdana Borusewicza, który też objął patronat honorowy nad wystawą. Ukazuje ona niezwykle istotny okres w dziejach Polski morskiej – zryw kraju, który wywalczył niepodległość i niemal od podstaw zbudował flotę handlową, wojenną i rybacką, port i stocznice w Gdyni, stworzył niezbędne instytucje i ustawodawstwo, w ciągu dwudziestu zaledwie lat nadrabiając ponadstuletnie zapóźnienie spowodowane zaborami. Scenariusz wystawy wg koncepcji dra Jerzego Litwina został opracowany przez zespół pracowników CMM pod kierunkiem dr Elżbiety Wróblewskiej, a oprawę plastyczną przygotowały panie Krystyna Bryłko i Anna Jagoda. Na ekspozycji znalazły się najnowsze nabytki naszego Muzeum, w tym przekazane nam przez osoby prywatne pamiątki rodzinne. Niektóre tematy, np. Flotylla Pińska czy sporty wodne, zostały po raz pierwszy tak szeroko zaprezentowane. Stanowiska audiowizualne umożliwiają obejrzenie archiwalnych filmów i wysłuchanie nagrań, np. „Hymnu do Bałtyku” z muzyką Feliksa Nowowiejskiego – pieśń ta w wykonaniu chóru ze Szkoły Podstawowej Nr 40 w Gdyni towarzyszyła wernisażowi wystawy. W trakcie uroczystości CMM wzbogaciło się o kolejne ekspozyty: z rąk pana Michała Pieńkowskiego, przedstawiciela Koncernu Energetycznego Energa SA, otrzymaliśmy kopię dokumentacji technicznej, na podstawie której w 1939 roku zbudowano jacht nazwany po wojnie „Generał Zaruski”, a od pana Jerzego Wiśniewskiego medal, zdobyty przez Andrzeja Jarosza w regatach na Wiśle w 1943 roku.

Goście wernisażu zwiedzają ekspozycję „Działalność morską Polaków w okresie 1918-1945”. Po lewej – Marszałek Bogdan Borusewicz wprowadzany przez dyrektora CMM dra Jerzego Litwina. Fot. Bernadeta Galus

Wierni morzu

Po raz pierwszy w CMM zobaczyć można prace plastyczne członków Stowarzyszenia Nadbałtyckiego Plastyków im. Mariana Mokwy. Stowarzyszenie, założone w Gdańsku w 1983 roku, zrzesza obecnie 86 osób w różnym wieku i różnych zawodów, amatorsko zajmujących się twórczością plastyczną. Systematycznie wzbogacają swój warsztat, organizując zajęcia doskonalące, prowadzone przez profesjonalistów. Szczerota wypowiedzi i coraz lepsza technika dają w efekcie prace urzekające świeżością, na wysokim poziomie artystycznym. Przekonać się o tym mogli goście wernisażu ekspozycji „Wierni morzu. Przegląd prac marynistycznych”, który odbył się 3 kwietnia w Składzie Kolonialnym przy Żurawiu. Wśród prac przeważają pejzaże nadmorskie i sceny portowe, nie brak też przykładów zmierzania się z jednym z najtrudniejszych motywów: ukazania morskiej toni. Wystawa, zorganizowana dla upamiętnienia patrona SNP, wybitnego marynisty Mariana Mokwy w 20-lecie śmierci, zapoczątkuje – mamy nadzieję – trwałą współpracę CMM i Stowarzyszenia.

Wernisaż wystawy „Wierni morzu” – od prawej prezes SNP pani Anna Staruszkiewicz, dyrektor CMM dr Jerzy Litwin i wiceprezes SNP pani Inga Sieja. Fot. Bernadeta Galus

Fotografia dzikiej przyrody

Organizowany corocznie przez BBC Wildlife Magazine i Muzeum Historii Naturalnej w Londynie konkurs fotograficzny ma na celu wyłonienie najlepszego zdjęcia dzikiej przyrody. Wystawa fotografii nagrodzonych w roku 2006, prezentowana także w Polsce za pośrednictwem Agencji Zegart, zagościła na trzy tygodnie kwietnia w CMM. Złożyło się na nią ponad 80 zdjęć, nagrodzonych w różnych kategoriach tematycznych i wiekowych, ze zwycięskim, autorstwa Szweda Gorana Ehlme, uhonorowanego tytułem Fotografa Dzikiej Przyrody 2006. „Bestia z osadów” pokazuje ogromnego morsa wynurzającego się z przydennej żerowiska u wybrzeży Grenlandii. Okoliczności towarzyszące wykonaniu tego i innych prac można było poznać dzięki dołączonym opisom, wzmacniającym walor edukacyjny ekspozycji.

Płynąc po życie – fot. Willem Kolvoort, Holandia

Conrady 2006

Jubileuszowa, dziesiąta edycja Międzynarodowej Nagrody „Conrady” – Indywidualności Morskie, wyłoniła czterech laureatów nagrody przyznawanej wybitnym ludziom morza i uznanym animatorom kultury morskiej. Uroczystość wręczenia nagród odbyła się 31 marca, tradycyjnie w CMM. Miło nam poinformować, że jednym z laureatów został dyrektor CMM dr Jerzy Litwin, jako *współtwórca morskiego wizerunku Gdańska*. „Conrady 2006” otrzymali ponadto: Robert Krasowski – *radiooperator-aniół stróż morskich obywateli*, Maciej Roszkowski za *morskie wędrówki na s.y. „Hoorn”* oraz Leszek i Elżbieta Sysakowie – za *wokółziemskie rodzinne wędrowanie jachtem „Monotoni”*. Wręczono też nagrodę Pomorskiego Okręgowego Związku Żeglarskiego, Konika Morskiego; otrzymał ją kpt. Jarosław Kaczorowski, za zdobycie kwalifikacji do regat samotnych żeglarzy „Transat 6,50”.

ARCHEOLOGIA PODWODNA

Podwodny las

Oceanograf CMM Wojciech Joński z wydobytych na pokład „Kaszubskiego Brzegu” odziomkiem. Fot. Iwona Pomian

W dniach 25-30 marca statek badawczy CMM „Kaszubski Brzeg” wypłynął w rejs naukowo-badawczy w rejon Ławicy Słupskiej. W trakcie rejsu zweryfikowano stan zachowania zalegającego tam samolotu oraz przeprowadzono poszukiwania pozostałości lasu, rosnącego w tym rejonie ok. 8000 lat temu. Wydobyto jeden odziomek w celu potwierdzenia chronologii metodą C14 oraz określenia gatunku drewna. W strefie występowania lasu można spodziewać się

pozostałości osadnictwa – poszukiwanie tego typu śladów jest jednym z celów realizowanego przez CMM międzynarodowego projektu MACHU.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Otwarcie wystawy w Hoorn

7 kwietnia w Westfries Museum (Muzeum Zachodnionizyjskim) w Hoorn otwarta została ekspozycja *Pugno pro patria. Pieter Florisz, śladami admirała de Ruytera*. Przypomina postaci XVII-wiecznych admirałów, dzięki którym Holandia uzyskała wolne wejście na Bałtyk, a tym samym możliwość nieograniczonego handlu z krajami nadbałtyckimi. Część wystawy poświęcona została wymianie handlowej z Gdańskiem i znalazły się na niej eksponaty wypożyczone z CMM: przykłady towarów z wraku Miedziowca, model szkuty i przekrój spichlerza zbożowego. Ekspozycja czynna będzie do 20 maja, a następnie przewieziona do CMM i tu prezentowana w sezonie letnim.

Podwodne dziedzictwo kulturowe

Grupa monitorująca zajmująca się podwodnym dziedzictwem kulturowym krajów nadbałtyckich, w której CMM reprezentowane jest przez panią Iwonę Pomian, kierownika Działu Badań Podwodnych, spotkała się w dniach 15–17 marca w Sztokholmie. W trakcie spotkania dyskutowano nad kodeksem postępowania w dziedzinie zarządzania podwodnym dziedzictwem kulturowym Bałtyku. Dokument ten wyznacza standardy postępowania z dziedzictwem podwodnym w celu jego ochrony przed nielegalną i nieprofesjonalną eksploracją, a także wykorzystaniem komercyjnym. Jako priorytet wyznacza zachowanie dziedzictwa *in situ*, a w innych przypadkach bezwzględna konieczność przeprowadzania prac przez profesjonalnych archeologów-płetwonurków z zastosowaniem odpowiedniej dokumentacji, a następnie publikowania wyników badań. Na spotkaniu omówiono też przygotowania do III Forum Dziedzictwa Kulturowego Bałtyku, gdzie zaprezentowana zostanie działalność grupy w ciągu dwuletniej kadencji oraz morska turystyka kulturowa w poszczególnych krajach.

ZAPROSZENIA

Noc muzeów

19 maja zapraszamy na kolejną odsłonę Nocy Muzeów – w tym roku pod hasłem *Noc Piratów*. Od 19.00 do 1.00 czynna będzie główna siedziba CMM w Spichlerzach na Ołowiance, a w nocnym programie znalazły się opowieści i ulubione rozrywki pirackie, czytanie książki „Burzliwe dzieje pirata Rabarbara” oraz szanty. Dojazd na Ołowiankę będzie ułatwiony, gdyż oprócz promu „Motława” kursować będzie też specjalny miejski autobus. W tych samych godzinach otwarty będzie również nasz gdyński oddział, statek-muzeum „Dar Pomorza” (w programie: nocne zwiedzanie żaglowca).

V Bałtycki Festiwal Nauki

Bałtycki Festiwal Nauki na stałe zagościł w kalendarzu wydarzeń CMM, będąc okazją do zaprezentowania szerokiej publiczności dokonań naszego Muzeum w dziedzinie konserwacji zabytków, archeologii podwodnej, sztuki marynistycznej i edukacji morskiej. Po raz piąty zapraszamy do zwiedzenia stanowiska CMM w festiwalowym namiocie (27 maja w Gdyni), a wcześniej, 25 maja o godz. 15, do naszej głównej siedziby w Spichlerzach na Ołowiance, na odbywający się w ramach BFN wernisaż wystawy z cyklu „Polscy artyści o morzu”, zatytułowanej „Nadmorskie ścieżki uczniów Stanisławskiego”.

Stanisław Czajkowski, „Scheveningen”, 1917, tektura, olej. Fot. E. Meksiak